

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **A. O.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor sociálních věcí a zdravotnictví**, Žerotínovo nám. 3/5, 601 82 Brno, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 22. 7. 2004, č. j. 22 Cad 46/2003 – 31,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 22. 7. 2004, č. j. 22 Cad 46/2003 - 31 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 22. 4. 2004, č. j. 22 Cad 46/2003 – 20 zamítl žalobu žalobce podanou proti rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje, odboru sociálních věcí a zdravotnictví, ze dne 17. 3. 2003, č. j. JMK 5590/2003 OSVZ-SM a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Tímto rozhodnutím žalovaného bylo zamítnuto odvolání žalobce podané proti rozhodnutí Magistrátu města Brna, odboru státní sociální podpory, ze dne 30. 1. 2003, č. j. 19571/2BMB-1/6, jímž byl žalobci odňat příspěvek na bydlení od 1. 1. 2003 podle ustanovení § 52 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. Soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Proti tomuto rozsudku podal včas kasační stížnost žalobce (dále též jen stěžovatel) a v této kasační stížnosti požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů, neboť sám nemá právnické vzdělání a nárok na právo své obhajoby považoval za nutný.

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 22. 7. 2004, č. j. 22 Cad 46/2003 – 31 žádost stěžovatele o ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti zamítl. V odůvodnění tohoto usnesení citoval ustanovení § 105 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb.

a konstatoval, že z potvrzení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech stěžovatele ze dne 7. 6. 2004, soud zjistil, že jmenovaný uvedl, že nemá příjmy z pracovního poměru, z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti, z hmotného a sociálního zabezpečení a nemá osobní majetek. Má pohledávku ve výši 3400 Kč podle jeho tvrzení z neoprávněných srážek. Soud dále konstatoval, že z řízení vyplynulo, že stěžovatel je poživitelem invalidního důchodu, který činil ke dni 1. 1. 2004 - 7020 Kč měsíčně. Dospěl k závěru, že za daného stavu, kdy bylo prokázáno, že stěžovatel, byť je nemajetný, je poživitelem plného invalidního důchodu, jehož výše ke dni 1. 1. 2004 činila 7020 Kč měsíčně, nebyl dán právní důvod k ustanovení advokáta rozhodnutím soudu. Proto byla žádost stěžovatele zamítnuta.

Proti tomuto usnesení podal včas kasační stížnost stěžovatel a dovolával se toho, že právo na ustanovení zástupce vyplývá z ustanovení § 30 o. s. ř. Poukazoval na to, že vzhledem ke svým příjmům si advokáta nemůže dovolit a že neustanovení zástupce je v rozporu s ústavou.

Poté byla věc předložena k rozhodnutí o kasační stížnosti proti výše uvedenému rozsudku Krajského soudu v Brně Nejvyššímu správnímu soudu.

Nejvyšší správní soud přípisem ze dne 30. 11. 2004, č. j. 4 Ads 50/2004 vrátil věc krajskému soudu bez rozhodnutí o kasační stížnosti. Poukázal na to, že z obsahu spisu vyplynulo, že stěžovatel podal kasační stížnost i proti usnesení tohoto soudu ze dne 22. 7. 2004, č. j. 22 Cad 46/2003 – 31. Protože jde o usnesení, jímž byla zamítnuta žádost stěžovatele o ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti, je zřejmé, že bude třeba nejprve rozhodnout o této kasační stížnosti a teprve po doručení rozhodnutí Nejvyšším správním soudem o této kasační stížnosti bude moci být spis předložen znovu Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 4. 2004, č. j. 22 Cad 46/2003 – 20. Krajský soud byl tedy zavázán k tomu, aby předložil Nejvyššímu správnímu soudu věc znovu, a to s řádně vyplněnou předkládací zprávou, z níž by bylo patrné, že je tato věc předkládána Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o kasační stížnosti stěžovatele proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 22. 7. 2004, č. j. 22 Cad 46/2003 – 31.

Dne 10. 2. 2005 byla věc předložena Krajským soudem v Brně k rozhodnutí o kasační stížnosti proti usnesení ze dne 22. 7. 2004.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Krajského soudu v Brně v rozsahu kasační stížnosti a v rámci zde uplatněného důvodu (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Ačkoliv v kasační stížnosti stěžovatel výslovně nečiní odkaz na příslušné ustanovení soudního řádu správního, jehož se dovolává, lze z obsahu kasační stížnosti dovodit, že je tímto důvodem důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť stěžovatel má za to, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku týkající se jeho žádosti o ustanovení advokáta.

Nejvyšší správní soud především podotýká, že v řízení u Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce žalobce není důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti nedostatek právního zastoupení.

Podle ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. může předseda senátu navrhovateli (žalobci), u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Z citace uvedeného zákonného ustanovení vyplývá, že účastníku lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a 2) jestliže je to třeba k ochraně jeho zájmů. V daném případě se však krajský soud žádostí stěžovatele s ohledem na výše uvedené ustanovení nezabýval. Omezil se na citaci ustanovení § 105 s. ř. s. a dále, po zhodnocení majetkových poměrů stěžovatele, který je poživitelem plného invalidního důchodu ve výši 7020 Kč měsíčně, dospěl k závěru, že není dán právní důvod k ustanovení advokáta rozhodnutím soudu.

Nejvyšší správní soud se s tímto posouzením věci krajským soudem neztotožňuje. V řízení, kde je zastoupení advokátem povinné (řízení o kasační stížnosti proti rozsudku krajského soudu) bude vždy splněn důvod uvedený v ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s., tj., že ustanovení zástupce je třeba v tomto řízení vždy k ochraně práv účastníků. V posuzované věci tedy zbývalo posoudit, zda navrhovatel splňuje předpoklady proto, aby byl osvobozen od soudních poplatků. Nejvyšší správní soud má za to, že i tato podmínka byla ze strany stěžovatele splněna. Ve vztahu k jeho majetkovým poměrům bylo totiž zjištěno, že je poživitelem plného invalidního důchodu, který mu byl od 1. 1. 2004 vyplácen v částce 7020 Kč.

Nejvyšší správní soud uvádí, že ustanovením zástupce účastníku na jeho žádost plní soud povinnost zajistit účastníkům stejné možnosti k uplatnění jejich práv podle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, podle něhož má každý právo na právní pomoc v řízení před soudy, a to od počátku řízení. Ustanovení zástupce proto nezávisí na úvaze soudu; jsou-li splněny podmínky pro jeho ustanovení, je soud povinen takové žádosti účastníka řízení vyhovět. Rozhodnutí o žádosti musí odpovídat tomu, aby účastníku nebylo jen pro jeho majetkové a sociální poměry znemožněno uplatňovat nebo bránit své právo. Objektivní nedostatek finančních prostředků by tedy neměl způsobit nemožnost dovolat se svého práva u soudu. Při hodnocení majetkových poměrů je pak třeba přihlídnout nejen k výši příjmů a množství disponibilních finančních prostředků, ale též k možnosti si tyto prostředky opatřit. Závěr soudu však uvedeným požadavkům neodpovídá, neboť soud se omezil pouze na konstatování, že stěžovatel, byť je nemajetný, je poživitelem plného invalidního důchodu, jehož výše činila od 1. 1. 2004 - 7020 Kč, a z těchto skutečností dovodil, že nebyl dán „právní důvod“ k ustanovení advokáta.

Nejvyšší správní soud k tomuto závěru uvádí, že v dalším řízení bude třeba, aby soud především vycházel při svém rozhodování o žádosti stěžovatele z podmínek uvedených v ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. a přihlédl k tomu, že stěžovatel nemá žádnou jinou možnost (a to i se zřetelem k věku) si finanční prostředky opatřit. S ohledem na tuto skutečnost, ale i na vývoj životních nákladů ve společnosti, prokázaný příjem stěžovatele ve formě plného invalidního důchodu, má Nejvyšší správní soud za to, že jsou zde splněny podmínky uvedené v ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s., a že nevyhovění žádosti stěžovatele by ve svých důsledcích znamenalo odeprání možnosti dovolat se svého práva u soudu.

Nejvyšší správní soud proto považoval kasační stížnost za důvodnou, a proto napadené usnesení Krajského soudu v Brně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V dalším řízení je soud vázán shora uvedeným právním názorem (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). V novém rozhodnutí rozhodne soud i o náhradě nákladů této kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. března 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu